

Pélé Yoets

Ahavat Ré'im - Amour du prochain - Aleph

ידוע הדבר כמה גדלה מעלת אהבת רעים, עד שאמרו רבותינו ז"ל (ירושלמי נדרים פ"ט ה"ד) ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה, ופרשוה רבותינו ז"ל (שבת לא, א), דרצונם לומר דעלך סני לחברך לא תעבד. והנה לפי גדל הטובה, כך יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום, עד שבעוונותינו בעון שנאת חנם חרבה עירנו ושמים מקדשנו וגלינו מארצנו, ועדין השטן מרקד בינינו לשטננו, איש לבצעו פנה ואינו חושש לתקלת חברו, ויש שהוא שמח לאיד, ויש שבשביל הנאה כל דהוא איש את רעהו חיים בלעו. אוי לעינים שכך רואות כי עינינו תכלינה אל צפיתנו צפינו לישועה, ומושיע אין כל עוד שמדה זו מצויה בינינו. לכן צריך להתחזק לעורר את האהבה. ופרטי אהבת רעים כבר בארם לארך ולרחב ב"ספר הברית", ואני אבוא בקצרה. והוא, שצריך לקים בענין זה "סור מרע ועשה טוב" (תהלים לד סו), וצריך לסור מרע בדבור ובמעשה:

בדבור דעלך סני לחברך לא תעבד. צריך לזהר ולהשמר מלדבר אל חברו או על חברו שום דבור שאינו רוצה שידברו לו או עליו, ובזה נכלל לשון הרע ואונאת דברים וכהנה רבות. וכן על זה הדרך צריך לסור מרע:

במעשה שלא להזיק בחברו או לגרם לו שום נזק, כל דלא ניחא לה שיעשו לו. וצריך להעמיק בזה, כי רבו הטעויות היצר הרע. וביותר צריך לזהר במקום שיש חסרון כיס, שאדם עשוי לאורו"י התרא לנפשה ולנטות אחרי הבצע המגיע לו אפלו בהפסד חברו. ולא לחנם אמרו (ערובין טה ב): אדם נכר בכיסו אשרי איש ירא את ה' ואוהב את ה' בכל מאדו ולא יטה אחרי הבצע: וכן צריך לקים במצוה זו "ועשה טוב" בדבור ובמעשה: בדבור

Lois & Récits de POURIM

Comprendre le sens et appliquer les lois de la joyeuse fête de Pourim. L'histoire détaillée de la Méguila d'Esther, réflexions sur la vraie joie..."

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

לדבר דברים טובים ונכונים לשמח אנשים, כגון בשורות טובות ועצות טובות ולהרים מכשול מדרך חברו, להודיע לו אם יודיע שיגיע לו שום נזק בשום אופן ולנחמו בעת צרתו וכהנה רבות. ובמעשה עשות חסד בגוף ובממון. כאשר חפץ שיעשו לו ושירחמו עליו ושידחקו עצמם כדי לרחם עליו, ככה יעשה למען עשות חסד ולקים מצות ואהבת לרעך כמוך. אשרי אנוש יעשה זאת ובן אדם יחזיק בה (ישעיה נו ב). לפם צערא אגרא (אבות סוב"ה), כי לפם צערא עושה נחת רוח ליוצרו. וכרחם אב על בנים ואח לצרה ילד (משלי יז יז) כן איש את רעהו יעזרו, כי כלנו בני איש אחד נחנו (בראשית מב יא), אחים אנחנו. וכאשר יחוס על אחד מאיבריו כן צריך לחוס על כל אדם מישראל, כי כלנו כאיש אחד כגוף אחד:

והנה האדם אוהב את עצמו ואת בנו ואת אחיו מפני שהטבע מחיבו, אבל לגבי חברו במקום שסובר דאית לה פסידא או טרחא דגופא, אהבת עצמו גוברת עליו, ומה גם שלהיות הדבר מצוה רבה יצרו של אדם מתגבר עליו להעבירו על דעת קונו למען יאבד טובה הרבה, וצריך להתגבר על יצרו ולחוס על כבוד קונו ולעורר את האהבה. ואשריהם ישראל, כמה יגיעות יגעים וכמה טרחות סובלים וכמה הוצאות מוציאים על דבר מצוה ומעשים טובים, זכאה חולקיהון. אבל דא עקא שיש מצוות גדולות אשר דורש אין להם מחמת שאין מחזיקין אותם למצוות כל כך. ואם אמרו (אבות ד ב): הוי רץ למצוה קלה כבחמורה שאין אתה יודע מתן שכרן של מצוות, על אחת כמה וכמה מצוה רבה כזו, שנכלל בה אהבת חסד ואהבת רעים ודרכי שלום, שראוי לרדף אחריה כרודף אחר החיים. ומאחר שיצר סמוך מורה מ"ט פנים לטהר את השרץ ולקרר התועלת לעצמו, ומה גם שיש בדבר זה כמה ענינים שהירא את דבר ה' נבוכ הוא ואינו יודע איזה דרך ישכן אור, לכן העצה היעוצה היא לקיים מאמר התנא שאמר (שם יג): ואל בינתך אל תשען. וזה כלל גדול בכל התורה כלה, וכל שכן במלי דממונא, הולך אל

Lois & Récits de POURIM

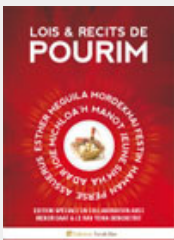
Comprendre le sens et appliquer les lois de la joyeuse fête de Pourim. L'histoire détaillée de la Méguila d'Esther, réflexions sur la vraie joie..."

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

חכמים יחכם (משלי יג כ) וישיג ארחות חיים:
ועקר מצות האהבה היא בלב, שלא ישמח בתקלת חברו, חס
ושלום, רק ישמח בטובתו ויצטער בצרתו עד שיתפלל עליו. ואפן
קנית אהבה זו היא כאשר יתן אל לבו מאמרם ז"ל (חגיגה טו ב)
דאפלו בזמן שהרשעים בצער שכינה מצטערת, מה הלשון
אומרת וכו'. ומנה דכשאדם בנחת שכינה גם היא בנחת, ואם כן
יש לו לאדם, שהוא אוהב את ה', לשמח בשמחת קדשא בריך
הוא ושכינתה ולהצטער בצרתם. ועוד, דכשאדם בנחת ויש לו
עשר ונכסים לא יבצר מהרבות מצוות ומעשים טובים ויש נחת
רוח ליוצרנו, מה שאין כן כשאדם בצער, לבו בל עמו, ומקצר
בעבודת השם יתברך, ועניות לא הניח מדה טובה, ועל כן עובר
על דעת קונו וממר ליולדתו:

ומכלל האמור ישמע חכם שיש לשמח שמחה גדולה כשרואה
בני אדם עושים רצון קוניהם, ולהצטער צער בנפש על עוברי
עברה. ואפלו אם הוא מקצר בעבודת הבורא, לא יתאוה שגם
חברו יהיה כמותו למען תהיה צרת רבים נחמת שוטים. הא למה
הדבר דומה למטרוניתא שיש לה עשרה בנים, וצוה המלך
עליהם לזון ולפרנס אותה ולהספיק לה די מחסורה. ויהי היום
אחד מבני המלך הפר חק ולא נתן חקו לאמו, אף על פי שהוא
ענוש יענש, מכל מקום הבן האוהב את אמו וצר לו על העדרו
את חקו, שאול ישאל האם לפחות אחיו השלימו חקם, כי בזאת
תהיה לו חצי נחמה. ואם יאמרו שכלם בגדו כמוהו כמוהם, יגדל
צערם לאם תבכה ותתיפח על שנשארה ברעב וצמא וחסר כל.
והנמשל מובן מאליו. ועוד יש לאדם לשמח בטובת חברו מאחר
כי ברבות הטובה ירבה עשית המצויות ומעשים טובים, וברבוי
עשית מצויות ומעשים טובים גם לו מגיע הטובה, שלא יכריעו
חובותיו את כל העולם לכף חובה וענוש יענש על כל הרעה
אשר גורם, וברבות הטובה על ידי שחברו מכריע את העולם
לכף זכות, ביום טובה גם הוא יהיה בטוב:
והנה שלמה המלך עליו השלום אמר (משלי יב): "שנאה

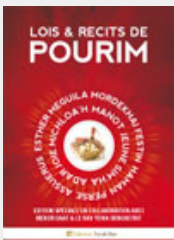
Lois & Récits de POURIM

Comprendre le sens et appliquer les lois de la joyeuse fête de Pourim. L'histoire détaillée de la Méguila d'Esther, réflexions sur la vraie joie..."

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

תעורר מדנים ועל כל פשעים תכסה אהבה". ויש סבות שעליהם תתעורר השנאה בין איש ובין אחיו, והכל הבל ורעות רוח. יש שונא מחמת שכנגדו חטא כנגדו בגופו או בממונו או בכבודו, אי לזאת כבר צותה תורה (ויקרא יט יח): לא תקם ולא תטר. ופרשו הטעם, כי האדם ההוא מכרח במעשיו, ושליחותא דרחמנא עבד, כי ה' אמר לו קלל, ורע מזלו גרם לו שיגלגלו חובה על ידי חיב, וכיון שכן אין מקום לשנא את חברו, כי הוא כגרזן ביד החוצב בו, ומה יתאונן אדם חי, גבר על חטאיו (איכה ג לט). ויש שונא מחמת קנאה, וכסבור שעל ידי חברו נקפחת פרנסתו, ואין זה אלא מקטני אמנה כאשר נבאר בערך "אמונה" בסיעתא דשמיא. ויש שונא מחמת שרואה את חברו שאינו הולך בדרך טובה, ואי לזאת החי יתן אל לבו כי גם הוא חסר חסרונות ועדוין לפי ערכו, כי הכל לפי מה שהוא אדם, פלס ומאזני משפט ביד ה' (משלי טז יא), ואם לחברו תקפו יצרו ועובר על דעת קונו ולו הטה ה' חסד והנחה בדרך אמת, הלוא יש לו לשלם תודות לה' ולהזהר בדקדוקי המצוות כחוט השערה כפי ידיעתו והשגתו ועזר משדי שהיה לו, ולא לבזות ולשנא את אחיו בלבבו, כי לא התר לשנא רק לרשע שלאחר שמוכיחין אותו כמה פעמים אף על פי כן הוא עומד במרדו ומכעיס לפני אבינו שבשמים וגורם צער השמים, אבל לשאר כל אדם אסור לשנא. וכבר הפליג התנא בגנות השנאה עד שאמר (אבות ב, יא) שנאת הבריות מוציא את האדם מן העולם: והגדר הגדול לסלק השנאה הוא בקיום מאמר התנא שאמר (שם א, ו) והוי דן כל אדם לכף זכות. ואפלו עיניך תראינה את הקללה במקלקל אין להאשימו כל כך ולשנא אותו, מאחר כי דרך איש ישר בעיניו, ומאי הוה לה למעבד, איש הישר בעיניו יעשה. אין לנו אלא לשפך נפשנו לפני ה', שיתקננו בעצה טובה מלפניו, וינחנו במעגלי צדק למען שמו. ואם יאמר האדם, הלא הקדוש ברוך הוא מעניש את האדם על שהולך בשרירות לבו והישר בעיניו על שהיה לו ללמד ולא למד, אף אתה אמר לו,

Lois & Récits de POURIM

Comprendre le sens et appliquer les lois de la joyeuse fête de Pourim. L'histoire détaillée de la Méguila d'Esther, réflexions sur la vraie joie..."

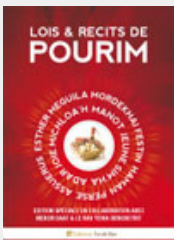
Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

זהו למאן דקפד קפדין בהדה אבל המעביר על מדותיו, מעבירין לו על כל פשעיו (יומא כג, א מגילה כח, א), ובמדה שאדם מודד, מודדין לו (מגילה יב, ב סוטה ח, ב). אבל האדם אין לו לשנא לרעהו על שאינו הולך בדרך טובים, שאם כן ביותר יש לשנא את עצמו, כי מי זה ערב אל לבו לומר שהעמיק הרחיב יכל אשר בכחו לעשות עשה כדבעי לה למעבד, באפן כי לא טוב הוא מחברו, ואולי חברו טוב ממנו לפי ערכו והשגתו ויכלתו, כידוע מאמר החכם שהיה מכבד לכל אדם באמרו: אם הוא חכם ממני ראוי לכבדו על חכמתו, ואם הוא טפש ממני ראוי לכבדו על שהוא טוב ממני, שהוא חוטא בשוגג ואני במזיד. וכן על זה הדרך כזאת וכזאת החי יתן אל לבו מחשבות טהורות להבריא את השנאה ולעורר את האהבה. הנה שכרו אתו, מרבה מדה טובה:

והן אמת שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ב"מ לג, א) אבדתו ואבדת אביו או רבו, שלו קודמת. אבל כבר אמרו שם בש"ס כל המקיים בעצמו כך, סוף בא לידי כך. ופרש רש"י, שאם תמיד מדקדק בכך לראות הנאתו, הרי זה פורק ממנו על גמילות חסדים וצדקה, וסופו שיצטרך לבריות. רק צריך שיתרצה להפסיד הוא מועט כדי שלא יפסיד חברו או כדי שירויח חברו הרבה או כדי להציל מצרה את חברו, ובזה יצו ה' אתו את הברכה:

ועקר אהבת רעים הוא שיתלבש עצמו בגוף חברו באפן שאף אם הוא אינו מקפיד על כבודו ועל בזיונו מכל מקום יחשב כמו שאם הוא היה כמו חברו על פי מדותיו היה רוצה שיכבדוהו ושללא ידברו לו שום דבר של אונאת דברים ושללא יגעו בכבודו, ככה יעשה הוא לחברו. זה כלל באהבת רעים, ובזה ה' עז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום (תהלים כט יא):

Lois & Récits de POURIM

Comprendre le sens et appliquer les lois de la joyeuse fête de Pourim. L'histoire détaillée de la Méguila d'Esther, réflexions sur la vraie joie..."

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions